

Nr 41

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1959/60 till bidrag till studiecirkelverksamhet och till ungdomens fritidsverksamhet; given Stockholms slott den 23 januari 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges slutliga anslagsäskanden för nästa budgetår beträffande bidrag till studiecirkelverksamhet och bidrag till ungdomens fritidsverksamhet. Av statsfinansiella skäl föreslås vissa ändringar av statsbidragsgrunderna i syfte att begränsa statens andel i kostnaderna för verksamheten. Med hänsyn härtill äskas för de båda ändamålen — trots beräknad ökning av verksamhetens omfattning — oförändrade anslagsbelopp, nämligen 9 000 000 kronor respektive 3 000 000 kronor. Den med gällande bidragsgrunder eljest erforderliga anslagsökningen kan uppskattas till sammanlagt i runt tal 2 700 000 kronor.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
23 januari 1959.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, följande.

I årets statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, har Kungl. Maj:t under punkterna 283 och 288 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1959/60 beräkna

a) till *Bidrag till studiecirkelverksamhet* ett förslagsanslag av 9 000 000 kronor;

b) till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Sedan dessa anslagsfrågor numera färdigberetts, får jag ånyo anmäla desamma.

1. Bidrag till studiecirkelverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	3 450 000	5 005 412
1955/56	4 850 000	6 240 923
1956/57	5 350 000	9 254 395
1957/58	6 350 000	10 673 518
1958/59 (statsliggaren s. 773)	9 000 000	
1959/60 (förslag)	9 000 000	

Enligt kungörelsen 1947: 508 utgår statsbidrag till studiecirkelverksamhet för närvarande enligt följande grunder, nämligen för *allmän studiecirkel* med högst hälften av kostnaden för handledararvode och studiemateriel, dock med högst 7 kronor 50 öre för studietimme, och för *ungdomscirkel* med högst tre fjärdedelar av kostnaden för handledararvode och studiemateriel, dock med högst 11 kronor för studietimme. Alltsedan budgetåret 1952/53 har statsbidraget dessutom varit begränsat till sammanlagt högst 300 kronor för studiecirkel och budgetår. Som villkor för statsbidrag gäller — om skolöverstyrelsen ej medgiver undantag — att studietiden skall ut-

göra minst tjugu studietimmar fördelade på minst tio sammankomster och att antalet deltagare i varje sammankomst skall utgöra minst fem.

Antalet statsbidragsberättigade studiecirkelar uppgick budgetåret 1956/57 till i runt tal 54 000 med ett statsbidrag av i medeltal 162 kronor.

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en höjning av anslaget med 2 000 000 kronor enligt följande sammanställning.

1. Höjning föranledd av verksamhetens ökade omfattning	+ 1 950 000
2. Överflyttning av kostnaderna för s. k. cirkelföreläsningar från anslaget Bidrag till föreläsningsverksamhet	+ 50 000
Summa ökning kronor	2 000 000

Av skolöverstyrelsens framställning inhämtas bland annat följande.

Studiecirkelverksamheten fortsätter alltså att kraftigt öka i omfattning. Anledningen härtill torde främst vara att söka i det förhållandet att den vuxne i dag har större behov av ökade kunskaper och av vidgad orientering i olika ämnen än vad tidigare varit fallet. Studiecirkeln har visat sig vara den arbetsform inom folkbildningsverksamheten, som bäst kunnat anpassa sig till de ändrade förhållandena.

Den hastiga utvecklingen av antalet studiecirkelar har medfört att gränsdragningsproblemen mellan studiecirkelverksamhet och yrkesutbildning aktualiserats liksom frågan om en gränsdragnings mellan studiecirkelverksamhet och hobby- eller fritidssysselsättningar. Vid sin fortlöpande granskning av studieförbundens verksamhet fann överstyrelsen under sommaren och hösten 1957 exempel på att statsbidrag beviljats till studiecirkelar i sådana fall där det kunde ifrågasättas om statsbidrag borde utgå. Med anledning härav sammankallade överstyrelsen studierektorerna i de av överstyrelsen godkända riksförbunden för studiecirkelverksamhet till ett sammanträde vid vilket olika gränsdragningsproblem diskuterades. Vid sammanträdet tillsattes en kommitté bestående av representanter för studieförbunden och överstyrelsen. Denna kommitté inlämnade förslag till anvisningar rörande statsbidrag för studiecirkelverksamhet. Detta förslag diskuterades ytterligare vid en sammankomst med studierektorerna och i samråd med dessa utfärdades sedermera anvisningar rörande statsbidrag till studiecirkelverksamhet, vilka torde innebära, att studieförbunden i fortsättningen icke godkänner studiecirkelar för statsbidrag i de fall där tveksamhet kan råda om verksamheten kan anses falla inom folkbildningsarbetets ram. Vidare torde anvisningarna medföra att antalet studiecirkelar under det kommande arbetsåret inte kommer att öka i samma omfattning som under de senaste åren. Detta medför, att bidragets storlek torde komma att bli i det närmaste oförändrat under det kommande arbetsåret.

Enligt § 26 mom. g) i kungl. kungörelsen 1947: 508 angående statsbidrag till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet äger överstyrelsen efter samråd med studieförbunden utfärda förteckning över sådana hobbybetonade

ämnen, vilka icke må behandlas i statsunderstödd allmän studiecirkel. Denna bestämmelse kom till innan särskilda bidrag till ungdomsarbetet infördes. Enligt kungl. kungörelsen 1954: 575 utgår numera statsbidrag bland annat till s. k. fritidsgrupper. De skäl som tidigare förelåg för en annan bedömning av ungdomscirklar än allmänna studiecirklar föreligger därför numera icke. Det är vidare önskvärt, att en klar gränsdragning skapas mellan studiecirklar och fritidsgrupper. Överstyrelsen föreslår därför, att § 26 mom. g) kungl. kungörelsen 1947: 508 ändras så att den av överstyrelsen utfärdade förteckningen blir tillämplig även för ungdomscirklar.

Statskontoret finner framför allt med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1957/58 icke något att invända mot den av överstyrelsen under punkt 1 beräknade ökningen av medelsbehovet för studiecirkelverksamheten för budgetåret 1959/60. Ämbetsverket framhåller emellertid, att förevarande anslag, vilket så sent som budgetåret 1954/55 var uppfört med 3 450 000 kronor, därefter successivt måst höjas betydligt och för budgetåret 1958/59 uppgår till icke mindre än 9 000 000 kronor, vilket belopp nu måste ytterligare avsevärt uppräknas. Med hänsyn till den avsevärt ökade medelsförbrukningen vill statskontoret ifrågasätta, om icke en översyn bör göras i syfte att undersöka möjligheterna att begränsa statens engagemang på förevarande område utan att ändamålet med verksamheten därför äventyras. Den föreslagna ändringen av 26 § g) kungörelsen 1947: 508 har icke givit ämbetsverket anledning till erinran. Statskontoret kan däremot icke biträda det ånyo framförda yrkandet under punkt 2.

Departementschefen. Vid min anmälan i årets statsverksproposition av anslaget till Bidrag till föreläsningsverksamhet uttalade jag, att bidrag till s. k. cirkelföreläsningar alltså borde utgå av medel, som anvisades under nämnda anslag.

När det gäller medelsanvisningen för nästkommande budgetår under förevarande anslag, vill jag inledningsvis erinra om att den automatiska höjningen av anslaget under senare år varit mycket kraftig. Under den senaste femårsperioden redovisas sålunda mer än en fördubbling av anslaget. För innevarande budgetår har anvisats ett belopp av 9 000 000 kronor och för budgetåret 1959/60 räknar skolöverstyrelsen med ett ytterligare anslagsbehov av totalt 2 000 000 kronor.

Denna betydande kostnadsutveckling är i första hand ett uttryck för en avsevärd vidgning av studiecirkelverksamhetens volym. Sammanlagda antalet bidragsberättigade studiecirklar ökade sålunda under budgetåret 1957/58 med bortåt 20 procent och uppgår nu till cirka 64 000. Delvis torde ökningen kunna hänföras till de större resurser, som studieförbunden numera har att såväl centralt som lokalt organisera arbetet lämpligt och att genom olika propaganda- och upplysningsåtgärder nå nya grupper i samhället och väcka intresse för nya studieämnen. Det är uppenbart att

det ökade intresset hänger samman med den snabba samhällsförändringen, som medför större behov av information och orientering samtidigt som möjligheterna att på fritid tillgodose dessa behov och andra bildningsintressen blir allt större. Studiecirkeln har därvid som arbetsform visat sig anpassningsbar till olika förhållanden, och denna typ av fria gruppstudier har därför helt naturligt kommit att bli den dominerande arbetsformen i vårt fria och frivilliga folkbildningsarbete.

Den snabba ökningen av verksamheten har medfört vissa kvalitets- och gränsdragningsproblem. Dessa spörsmål har uppmärksamrats inom skolöverstyrelsen, och överstyrelsen har i anledning härav i sina anslagsäskanden redovisat vissa åtgärder i begränsande riktning. Åtgärder har sålunda bland annat vidtagits för en klarare avgränsning av studiecirkelverksamheten från hobbybetonad verksamhet samt verksamhet, vilken bör bedrivas i yrkesutbildningens former. De av överstyrelsen redovisade initiativen i dessa hänseenden anser jag riktiga och lämpliga. Den av överstyrelsen förordade författningsändringen, varigenom förteckningen över ämnen, som ej må behandlas i statsunderstödd allmän studiecirkel skulle göras tillämplig även å ungdomscirkelarna, har samma syfte. Jag biträder därför överstyrelsens förslag i detta avseende.

Skolöverstyrelsen uttalar, att nämnda åtgärder torde medföra, att antalet studiecirkelklar under det kommande arbetsåret icke kommer att öka i samma omfattning som under de senaste åren. Detta skulle enligt överstyrelsens beräkningar innebära ett medelsbehov under anslaget av 10 950 000 kronor eller 1 950 000 mer än för innevarande år upptaget belopp. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har det emellertid icke befunnits möjligt att vid budgetavvägningen acceptera en så betydande anslagsökning utöver det redan nu avsevärda anslagsbelopp, som utgår för ändamålet. Ytterligare åtgärder bör därför vidtagas i kostnadsbegränsande syfte. Därvid synes riktpunkten böra vara, att statsverkets kostnader för studiecirkelverksamheten nästa budgetår anpassas inom en ram, som i stort sett motsvaras av för innevarande budgetår anvisat anslag.

Från nu angivna utgångspunkt har jag övervägt olika möjligheter att — vid sidan av de av överstyrelsen anvisade — söka nå den åsyftade begränsningen av medelsåtgången för ifrågavarande ändamål. Jag vill då kraftigt understryka, att jag anser studiecirkelverksamheten vara av utomordentligt stort värde för kulturlivets och bildningsarbetets fortsatta utveckling. Jag är därför ej beredd att förorda åtgärder, som skulle bli till allvarligt men för eller äventyra denna verksamhetsform eller som skulle mera påtagligt minska statsbidragets stimulansvärde. Med hänsyn härtill har jag efter prövning av olika tänkbara utvägar funnit den önskvärda begränsningen av statsverkets kostnader för studiecirkelverksamheten i första hand böra nås genom en viss generell minskning av den andel, varmed staten bidrager till kostnaderna för varje studiecirkel. Denna metod

innebär sålunda en omfördelning av kostnaderna för hithörande ändamål mellan staten och cirkeldeltagarna och förutsätter därför naturligtvis ökade insatser från de enskilda deltagarnas sida. I betraktande av bland annat de för den enskilde relativt blygsamma kostnadsförskjutningar, varom här är fråga, anser jag en sådan kostnadsbegränsande åtgärd i nuvarande läge böra kunna accepteras. Såsom tidigare anförts har skolöverstyrelsen beräknat ett anslagsbehov av sammanlagt i runt tal 11 000 000 kronor för budgetåret 1959/60. Under förutsättning att överstyrelsen får rätt i sitt antagande, att omfattningen av studiecirkelverksamheten till följd av de nu meddelade anvisningarna icke kommer att öka i samma grad som hittills och att med oförändrade statsbidragsgrunder det verkliga medelsbehovet skulle vara i det närmaste oförändrat under nästa budgetår, skulle en minskning av nu utgående statsbidrag med omkring 20 procent innebära, att kostnaderna för ifrågavarande statsbidragsgivning skulle kunna hålla sig inom ramen för ett belopp, motsvarande det för innevarande budgetår anvisade anslaget, eller 9 000 000 kronor.

Jag föreslår sålunda, att de inledningsvis refererade statsbidragsbestämmelserna ändras så, att bidrag får utgå för allmän studiecirkel med högst 40 procent av kostnaderna för handledararvode och studiemateriel, dock med högst 6 kronor för studietimme, samt för ungdomscirkel med högst 60 procent av kostnaderna för handledararvode och studiemateriel, dock med högst 9 kronor för studietimme. De sålunda ändrade bidragsgrunderna bör tillämpas från och med nästa redovisningsår och — i avvaktan på erfarenheter beträffande studiecirkelverksamhetens fortsatta utveckling — gälla tills vidare.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordade ändrade grunder för statsbidrag till studiecirkelverksamhet, att tillämpas från och med redovisningsåret 1959/60;

b) till *Bidrag till studiecirkelverksamhet* för budgetåret 1959/60 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 000 000 kronor.

2. Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	1 000 000	561 291
1955/56	1 000 000	1 637 183
1956/57	1 300 000	2 538 967
1957/58	1 800 000	3 177 543
1958/59 (statsliggaren s. 775)	3 000 000	
1959/60 (förslag)	3 000 000	

Enligt kungörelsen 1954: 575 utgår statsbidrag för anordnande av fritidsgrupp dels med högst hälften av kostnader för handledning och materiel, dock högst med 4 kronor 50 öre per medlem, dels ock med 2 kronor per medlem för lokalkostnad och därmed jämförlig utgift. Gruppen skall bestå av lägst fem, högst tjugufem medlemmar och dess verksamhet skall omfatta minst tjugu timmar, fördelade på minst tio sammankomster. Statsbidraget utgår till studieförbund eller kommun, som åtagit sig att vara huvudman för fritidsverksamheten.

Utvecklingen av antalet grupper och deltagare sedan anslaget tillkomst framgår av följande sammanställning.

	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58
Fritidsgrupper	9 608	20 188	31 789	47 926
Deltagarantal	148 504	297 879	489 196	745 591

Den starkaste ökningen av antalet fritidsgrupper och deltagare uppvisas inom den av studieförbunden redovisade verksamheten. Medan den av kommunerna redovisade fritidsverksamheten under fyraårsperioden ungefär fördubblats — från 2 710 grupper med 48 371 deltagare 1954/55 till 5 723 grupper med 90 399 deltagare 1957/58 — har den genom studieförbunden redovisade verksamheten under samma tid mer än sexdubblats från 6 898 grupper med 100 133 deltagare till 42 203 grupper med 655 192 deltagare.

Antalet deltagare i fritidsgruppverksamheten budgetåret 1957/58 — 745 591 — motsvarar, om man bortser från den dubbelräkning som beror på att ungdomar varit medlemmar av mer än en fritidsgrupp, 56,9 procent av landets ungdom i åldern 12—24 år. Skolöverstyrelsen har i samarbete med ungdomsorganisationerna sökt fastställa, hur många ungdomar, som reellt har engagerats i gruppverksamheten. Under verksamhetsåret 1956/57 beräknades 65 procent av det totalt angivna antalet deltagare, eller 25,2 procent av hela antalet ungdomar i den aktuella åldern, i verkligheten ha nåtts genom fritidsgrupperna. Ungdomsorganisationerna har meddelat beträffande verksamheten under budgetåret 1957/58, att flera ungdomar än tidigare deltagit i mer än en fritidsgrupp. Sammanslutningarna beräknar, att 55 procent av det totalt redovisade antalet deltagare, eller 31,3 procent av all ungdom i åldern 12—24 år, nåtts genom gruppverksamheten.

Budgetåret 1957/58 har det statsbidrag som utbetalats per deltagare i de av studieförbunden rapporterade grupperna, vilka ungdomssammanslutningarna organiserat, sjunkit jämfört med de två närmast föregående åren:

	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58
Statsbidrag per deltagare	4: 55	4: 94	5: 14	4: 84
Kostnad för handledning och arbetsmateriel per deltagare	9: 95	10: 61	10: 41	10: 70

Att statsbidraget per deltagare i dessa grupper sjunkit, synes bero på att föräldrar och tonåringar i stor utsträckning utan kostnad engagerat sig i verksamheten, vilket medfört, att sammanslutningar i många fall inte

behövt utbetala någon ersättning för handledning. Det har också visat sig, att kostnaderna per deltagare för handledning och arbetsmateriel i den av kommunerna redovisade verksamheten är avsevärt högre än inom motsvarande av organisationerna bedrivna verksamhet.

Skolöverstyrelsen föreslår för budgetåret 1959/60 en höjning av förevarande anslag med 750 000 kronor till 3 750 000 kronor. Överstyrelsen hemställer vidare om bemyndigande att av äskat belopp få använda högst 25 000 kronor för främjande av försöksverksamhet och undersökningar rörande ungdomens fritidsverksamhet. Överstyrelsen anför bland annat följande.

Enligt överstyrelsens uppfattning har inom ramen för fritidsgruppverksamheten genom förhållandevis blygsamma samhällliga insatser ett nu oersättligt ungdomsfostrande arbete vuxit fram, vilket äger stor förmåga att engagera ungdomarna i personlighetsutvecklande och personlighetsdande verksamhet under deras fritid.

Organisationerna har för handledning och arbetsmateriel redovisat kostnader, som det utgående statsbidraget generellt sett inte täckt ens till hälften. Vidare kan tilläggas, att lokalhyrorna i samband med gruppverksamheten i tätorterna oftast uppgår till ett högre belopp än kostnaden för handledning och materiel. Organisationerna investerar även betydande belopp för framställning av ny arbetsmateriel. Propaganda för gruppverksamheten och granskning av densamma drager även dryga kostnader. Ungdomsorganisationerna har i skilda sammanhang framhållit för överstyrelsen, att det bidrag, som kan utgå för varje deltagare borde höjas. Överstyrelsen anser sig dock icke för närvarande kunna biträda en sådan anslagshöjning.

Statskontoret finner en översyn av ifrågakvarande statsbidragsgivning påkallad med hänsyn till att den årligen ökar i avsevärd utsträckning och för budgetåret 1957/58 uppgick till mer än 3,5 miljoner kronor, samtidigt som anslaget var uppfört med 1,8 miljoner kronor. Ämbetsverket kan icke biträda det ånyo framförda äskandet om medel för försöksverksamhet och utredningar rörande ungdomens fritidsverksamhet samt anser, att anslaget med utgångspunkt i den senaste belastningssiffran och verksamhetens utvidgning bör beräknas till 3,7 miljoner kronor.

Departementschefen. Jag vill inledningsvis erinra om att jag vid min anmälan av förevarande anslag i föregående års statsverksproposition uttalade, att jag hade för avsikt att låta undersöka och framdeles till prövning uppta frågan om möjligheterna att — utan att bidragets stimulanskaraktär äventyrades — företa sådana ändringar av bidragsgrunderna, som, om så med hänsyn till de statsfinansiella resurserna skulle visa sig nödvändigt, borde genomföras i syfte att begränsa statens ekonomiska engagemang för ifrågakvarande ändamål. Statsutskottet uttalade i anslutning här till vid sin behandling av anslagsfrågan, att det framstod som synnerligen

önskvärt, att denna verksamhet, särskilt i dagens läge med bland annat tilltagande ungdomsfylleri och växande fritidsproblem, fick fortgå och utvecklas, även om en översyn av bidragsgivningen skulle befinnas lämpligen böra företagas.

Som av den lämnade redogörelsen framgår, har fritidsverksamheten för ungdom utvecklats synnerligen kraftigt. Vissa av skolöverstyrelsen i samband med budgetberedningen hösten 1957 gjorda prognoser rörande utvecklingen av denna verksamhet och kostnaderna för densamma under en åttaårsperiod har sålunda redan visat sig helt inaktuella. Det av överstyrelsen vid periodens slut beräknade deltagarantalet har nämligen uppnåtts redan innevarande år. För närvarande når den statsunderstödda fritidsverksamheten reellt omkring 30 procent av ungdomarna i aktuell ålder, varav hälften icke varit medlemmar i någon ungdomssammanslutning.

Mot bakgrunden av dagens ungdomsproblem måste självfallet en dylik utveckling hälsas med stor tillfredsställelse. Utan tvekan utgör stödet till ungdomens föreningsliv och fritidsverksamhet för närvarande en effektiv och från samhällssynpunkt gynnsam metod att på ett positivt och förebyggande plan komma till rätta med ungdomsfrågorna. De statliga kostnaderna för fritidsgrupperna är nu också av betydande storleksordning. För innevarande budgetår är sålunda anvisat ett belopp av 3 miljoner kronor. En viss avmattning i den hittillsvarande utvecklingstakten torde dock vara att vänta. Dels synes nämligen de personella resurserna — särskilt i fråga om tillgången på ledare — snart vara maximalt utnyttjade, dels kan man utgå från att den relativa tillströmningen av ungdomar i berörda åldrar sannolikt icke kan ytterligare öka i någon större utsträckning.

För nästa budgetår beräknar överstyrelsen ett medelsbehov under anslaget av 3 750 000 kronor, innebärande en höjning med 750 000 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har det emellertid inte heller beträffande förevarande anslag varit möjligt att vid budgetavvägningen för nästa budgetår räkna med en större medelsåtgång än som motsvarar det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 3 000 000 kronor.

Från denna utgångspunkt har vid ärendets beredning övervägts de olika möjligheter, som kan stå till buds för att den åsyftade kostnadsbegränsningen skall uppnås. Jag vill då först understryka att avsikten självfallet icke är att begränsa den verksamhet, varom här är fråga. Som redan av det föregående framgått anser jag nämligen fördelarna med denna stödform så väsentliga, att kostnadsbegränsande åtgärder, vilka skulle inverka menligt på de nuvarande verksamhetsformerna som sådana eller äventyra statsbidragets stimulanskaraktär, enligt min mening icke bör ifrågakomma. Mot bakgrunden härav har jag vid mina överväganden kommit till det resultatet, att den åsyftade kostnadsbegränsningen bör åstadkommas ge-

nom en generell nedräkning av det bidragsbelopp, som högst kan utgå till varje fritidsgrupp. I enlighet härmed förordar jag, att från och med nästa redovisningsår det belopp, varmed bidrag högst må utgå för varje i fritidsgrupp ingående deltagare, sänkes från för närvarande sex kronor 50 öre till fyra kronor per deltagare. Jag finner därvid icke anledning föreligga, att särskilt bidragsbelopp avseende lokalkostnader o. dyl. bibehålles, utan förordar, att bidrag jämväl till dylika kostnader må ingå i nämnda högstbelopp.

Med hänsyn till att maximalt statsbidrag även vid en dylik sänkning icke torde komma att uttagas för samtliga grupper, synes en medelsanvisning av 3 miljoner kronor för nästa budgetår tillräcklig också vid en viss ytterligare ökning av gruppverksamhetens omfattning.

Den sänkning av maximibidraget, som jag nu förordat, innebär en omfördelning av kostnaderna för gruppverksamheten, som förutsätter ökade insatser från huvudmännens och gruppdeltagarnas sida. Omfördelningen synes mig ej så väsentlig, att den bör rubba förutsättningarna för verksamheten. Statsbidragssänkningen bör enligt min mening också kunna genomföras utan att därför bidragets erforderliga stimulans effekt i nämnvärd grad försvagas, särskilt som — sedan verksamheten nu pågått under en följd av år och därvid blivit allmänt vedertagen i ungdomsarbetet — det direkta stimulansbehovet numera knappast torde vara lika framträdande som vid verksamhetens igångsättande. Jag vill också peka på att det genomsnittliga faktiska deltagarbidraget beträffande studieförbundens gruppverksamhet för budgetåret 1957/58 uppgick till fyra kronor 84 öre, ett belopp, som sålunda för dessa grupper i väsentligt lägre grad än det formella maximibidraget avviker från det av mig nu förordade högstbeloppet.

Jag föreslår alltså, att statsbidrag för anordnande av fritidsgrupp får utgå enligt följande ändrade grunder, nämligen med belopp högst motsvarande hälften av de redovisade och godkända kostnaderna för handledning, materiel samt lokal och därmed jämförlig utgift, dock icke med högre belopp än fyra kronor för varje gruppdeltagare.

Skolöverstyrelsens ånyo framförda begäran att få disponera medel för försöksverksamhet kan jag icke tillstyrka.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig förordade ändrade grunder för statsbidrag till ungdomens fritidsverksamhet, att tillämpas från och med redovisningsåret 1959/60;

b) till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1959/60 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Vad departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1 och 2 hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Torsten Almeson
